Hugo Blanco Galdós (15 Νοεμβρίου 1934 – 25 Ιουνίου 2023)

Στον πρόλογο του βιβλίου «Εμείς οι ινδιάνοι», το αυτοβιογραφικό/ιστορικό έργο που ο Hugo εξέδωσε το 2003, ο φίλος του Eduardo Galeano γράφει:

«Αυτές οι σελίδες, γραμμένες παρορμητικά, άτακτες, πανηγυρικές και απέλπιδες, αφηγούνται τις περιπέτειες και τις κακοτυχίες του ανθρώπου που πρωτοστάτησε στον αγώνα των αγροτών στο Περού, του πρωτεργάτη των αγροτικών συνδικάτων, αυτού που προώθησε μια αγροτική μεταρρύθμιση που γεννήθηκε από τα κάτω και για την οποία αγωνίστηκαν οι από κάτω.

Ο Hugo Blanco περπάτησε τη χώρα του από άκρη σε άκρη, από τις χιονισμένες οροσειρές στις άνυδρες ακτές, περνώντας μέσα από την υγρή ζούγκλα όπου οι ιθαγενείς κυνηγιούνται σαν άγρια θηρία. Και όπου κι αν πήγε, βοήθησε τους ταπεινούς να ξεσηκωθούν και τους άφωνους να μιλήσουν.

Οι αρχές τον κατηγόρησαν ως τρομοκράτη. Είχαν δίκιο. Έσπειρε τον τρόμο στους γαιοκτήμονες και στους δουλέμπορους.

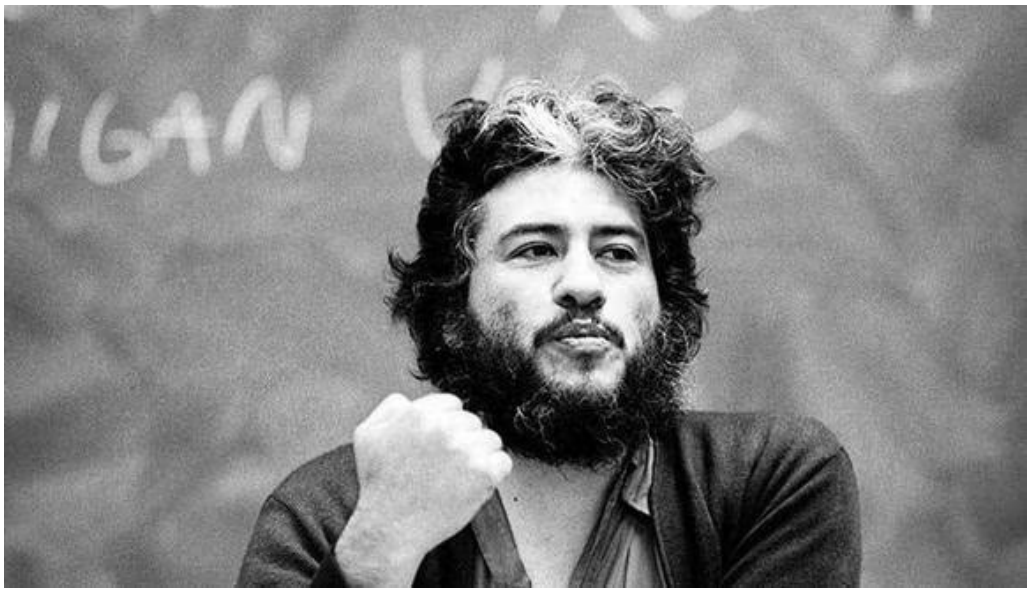

Κοιμήθηκε κάτω από τα αστέρια και σε κελιά γεμάτα αρουραίους. Έκανε δεκατέσσερις απεργίες πείνας. Σε μία από αυτές, όταν βρισκόταν στα όρια του θανάτου, ο Υπουργός Εσωτερικών σε ένδειξη στοργής του έστειλε για δώρο ένα φέρετρο.

Πολλές φορές ο εισαγγελέας ζήτησε τη θανατική ποινή και ακόμα περισσότερες δημοσιεύτηκε η είδηση ότι ο Hugo ήταν νεκρός. Και όταν σε ένα χειρουργείο άνοιξαν το κρανίο του επειδή έσπασε μια φλέβα, ο Hugo ξύπνησε πανικόβλητος ότι οι χειρουργοί του είχαν αλλάξει τις ιδέες.

Αλλά όχι. Ήταν, ακόμα και με ράμματα στο κρανίο, ο ίδιος παλιός καλός Hugo. Οι φίλοι του ήμασταν σίγουροι ότι καμία μεταμόσχευση ιδεών δεν επρόκειτο να αλλάξει τον Hugo. Το μόνο που φοβόμασταν ήταν μήπως ξυπνήσει πιο φρόνιμος.»

Ενώ τα πρώτα χρόνια μετά την ανεξαρτησία του Περού το 1824 το φεουδαρχικό σύστημα που είχαν εγκαθιδρύσει οι αποικιοκράτες περιορίστηκε και τα δικαιώματα των ιθαγενικών κοινοτήτων πάνω στη γη τους αναγνωρίστηκαν, μετά τα μέσα του 19ου αιώνα, ένα νέο σύστημα κυριαρχίας αναδύθηκε, που ονομάστηκε «γκαμοναλίσμο»: Με την βίαιη αρπαγή γης από τις ιθαγενικές κοινότητες και την μετέπειτα νομιμοποίησή της, μεγάλοι γαιοκτήμονες εγκαθίδρυσαν ένα βάναυσο σύστημα στο οποίο διατηρούσαν την εξουσία με την ωμή βία, τον έλεγχο των μεσαζόντων και εμπόρων των αγροτικών προϊόντων, και τελικά την πολιτική κυριαρχία μέσα από την εκλογική διαδικασία και τις πελατειακές σχέσεις. Τα λατιφούντια των γαιοκτημόνων όλο και επεκτείνονταν, οι ιθαγενείς ζούσαν εξαθλιωμένοι ως δουλοπάροικοι, και οι εξεγέρσεις τους πνίγονταν στο αίμα. Ο Hugo πρωτοστάτησε στον αγώνα για την ανατροπή αυτού του συστήματος, μέχρι την οριστική κατάργησή του με την αγροτική μεταρρύθμιση του 1969.

Η βιογραφία του Hugo Blanco είναι συνυφασμένη με την ιστορία των κοινωνικών και ιθαγενικών αγώνων της Λατινικής Αμερικής. Γεννημένος το 1934, ο Hugo πήγε στην Αργεντινή στα 20 του χρόνια για να σπουδάσει γεωπονία, αλλά καταδιώχθηκε για την κοινωνική του δράση από τους πραξικοπηματίες που το 1955 ανέτρεψαν τον Περόν και αναγκάστηκε να επιστρέψει στο Περού. Εκεί έδρασε αρχικά ως αγροτικός συνδικαλιστής, συμμετέχοντας σε σκληρούς και μαζικούς αγώνες ενάντια στους γαιοκτήμονες. Το 1961 πρωτοστάτησε σε μια εξέγερση των Quechua στην περιοχή του Cuzco, όπου 2.000 αγρότες οργανώθηκαν σε ομοσπονδία, κατέλαβαν τα λατιφούντια των γαιοκτημόνων, και δημιούργησαν αυτοδιοικητικούς θεσμούς αψηφώντας την κεντρική εξουσία. Με τις καταλήψεις των ιθαγενών και των ακτημόνων να γενικεύονται στη χώρα, οι αγρότες άρχισαν να οργανώνονται σε ομάδες αυτοάμυνας και υπεράσπισης απέναντι στα σώματα ασφαλείας και τους ιδιωτικούς στρατούς των γαιοκτημόνων. Ο Hugo συμμετείχε ενεργά στην δράση μιας τέτοιας αντάρτικής ομάδας, της Ταξιαρχίας Remigio Huamán. «Η υποστήριξη της αγροτιάς στους αντάρτες ήταν σχεδόν απόλυτη, συναρπαστική. Μας τάιζαν, μας έντυναν, μας καθοδηγούσαν, μας προστάτευαν», αναπολούσε. Για αυτή του τη δράση ο Hugo συνελήφθη το 1963, υπέστη βασανισμούς και φυλάκιση, και έφτασε να καταδικαστεί σε θάνατο, που απετράπη λόγω διεθνούς καμπάνιας στήριξης. Καταδικάστηκε τελικά σε 25 χρόνια κάθειρξης, από τα οποία πέρασε τα επτά στη φυλακή.

Εντωμεταξύ, οι αγρότες συνέχισαν με ισχυρές κινητοποιήσεις, καταλήψεις και αυτοάμυνα, οι οποίες, παρά την καταστολή, εξανάγκασαν το κράτος να υποκύψει στα αιτήματα για αναδιανομή. Η αγροτική μεταρρύθμιση τελικά συντελέστηκε το 1969 από την κυβέρνηση του στρατηγού Velasco Alvarado. Τα επόμενα χρόνια, περίπου 11 εκατομμύρια εκτάρια παραχωρήθηκαν σε συνεταιρισμούς και αγροτικές κοινότητες.

Το 1971, η κυβέρνηση έδωσε στον Hugo αμνηστία, αλλά τον απέλασε στο Μεξικό. Μετέπειτα, έζησε στην εξορία στην Αργεντινή και στη Χιλή. Εκεί συμμετείχε στο κίνημα που έδωσε στήριξη στις μεταρρυθμίσεις του Allende. Κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος του Pinochet στις 11 Σεπτεμβρίου 1973, κατέφυγε στη σουηδική πρεσβεία, και μετέπειτα έζησε εξόριστος στη Σουηδία για αρκετά χρόνια. Όταν επέστρεψε στο Περού, συμμετείχε στη Συντακτική Συνέλευση του 1978 και υπήρξε μέλος του Κοινοβουλίου από το 1980 έως το 1985. Επέστρεψε στο Κοινοβούλιο το 1990 αλλά το εγκατέλειψε μετά το πραξικόπημα του Fujimori.

Τη δεκαετία του 1990 απομακρύνεται από τις τροτσκιστικές του ρίζες, ακολουθεί με θέρμη την εξέγερση των Ζαπατίστας στη Τσιάπας και συμμετέχει στις διαγαλαξιακές τους συναντήσεις. Στο Περού, στρατεύεται και πάλι με τα κινήματα βάσης ιθαγενών και αγροτών και πρωτοστατεί στους αγώνες για την αυτοοργάνωση των ιθαγενικών κοινοτήτων και την υπεράσπιση της γης, του νερού και των σπόρων.

Ο Hugo Blanco παρέμεινε στρατευμένος μέχρι το τέλος της ζωής του, μεταλαμπαδεύοντας τις γνώσεις και την εμπειρία του σε νέους πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες, όπως αυτούς ενάντια στις εξορυκτικές δραστηριότητες και την κλιματική αλλαγή. Υποστήριζε ότι και σε αυτούς τους νέους αγώνες οι διεκδικήσεις και τα αιτήματα των ιθαγενών και των αγροτών εξακολουθούν να είναι τα ίδια, αφού το μοτίβο της αρπαγής της γης είναι το ίδιο, και μάλιστα έχει ενταθεί λόγω της ανεξέλεγκτης επέκτασης της εξορυκτικής βιομηχανίας, η οποία δεν φέρνει ευημερία στις τοπικές κοινότητες, αλλά τις βυθίζει στην εξαθλίωση.

«Δεν είναι μόνο η αρπαγή του νερού και της ζωής, τα μεγάλα υπαίθρια ορυχεία στα βουνά, η αγροτική βιομηχανία στις ακτές, οι πετρελαϊκές εταιρίες στη ζούγκλα. Οι πολυεθνικές αυτή τη στιγμή μας απειλούν μέσα από την υπερθέρμανση του πλανήτη, και αυτό μας αναγκάζει να αγωνιστούμε για την επιβίωση, ακόμα και πέρα από την ταξική πάλη, γιατί διεξάγεται μια επίθεση κατά της ανθρωπότητας και κατά της φύσης.»

Μέχρι το τέλος της ζωής του εξέδιδε τη μηνιαία εφημερίδα «Ιθαγενικός Αγώνας» («Lucha Indígena»), η οποία καλύπτει τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στο Περού, τη Λ.Αμερική αλλά και παγκόσμια από τη σκοπιά των ιθαγενών. Το 2015, στην επίσκεψή του στην Ελλάδα, επισκέφτηκε το κατειλημμένο εργοστάσιο της BIOME, όπου συνομίλησε με εργαζόμενους και αλληλέγγυους και εξέφρασε την στήριξή του στον αγώνα για αυτοδιαχείριση, αλλά και τη Μεγάλη Παναγία στην Χαλκιδική, όπου τόνισε την σπουδαιότητα του αγώνα ενάντια στο μεταλλείο των Σκουριών και την σύνδεση του με τους αγώνες για τη γη και την ελευθερία στην Λ.Αμερική ενάντια στο εξορυκτικό μοντέλο λεηλασίας.

Ο Hugo Blanco Galdós έφυγε από κοντά μας στα 88 του χρόνια, αλλά το παράδειγμά αυτού του κοινοτιστικού και ελευθεριακού αγωνιστή συνεχίζει να εμπνέει τους αγώνες του σήμερα.